

МИСТЕЦТВО КИЇВСЬКОЇ РУСИ

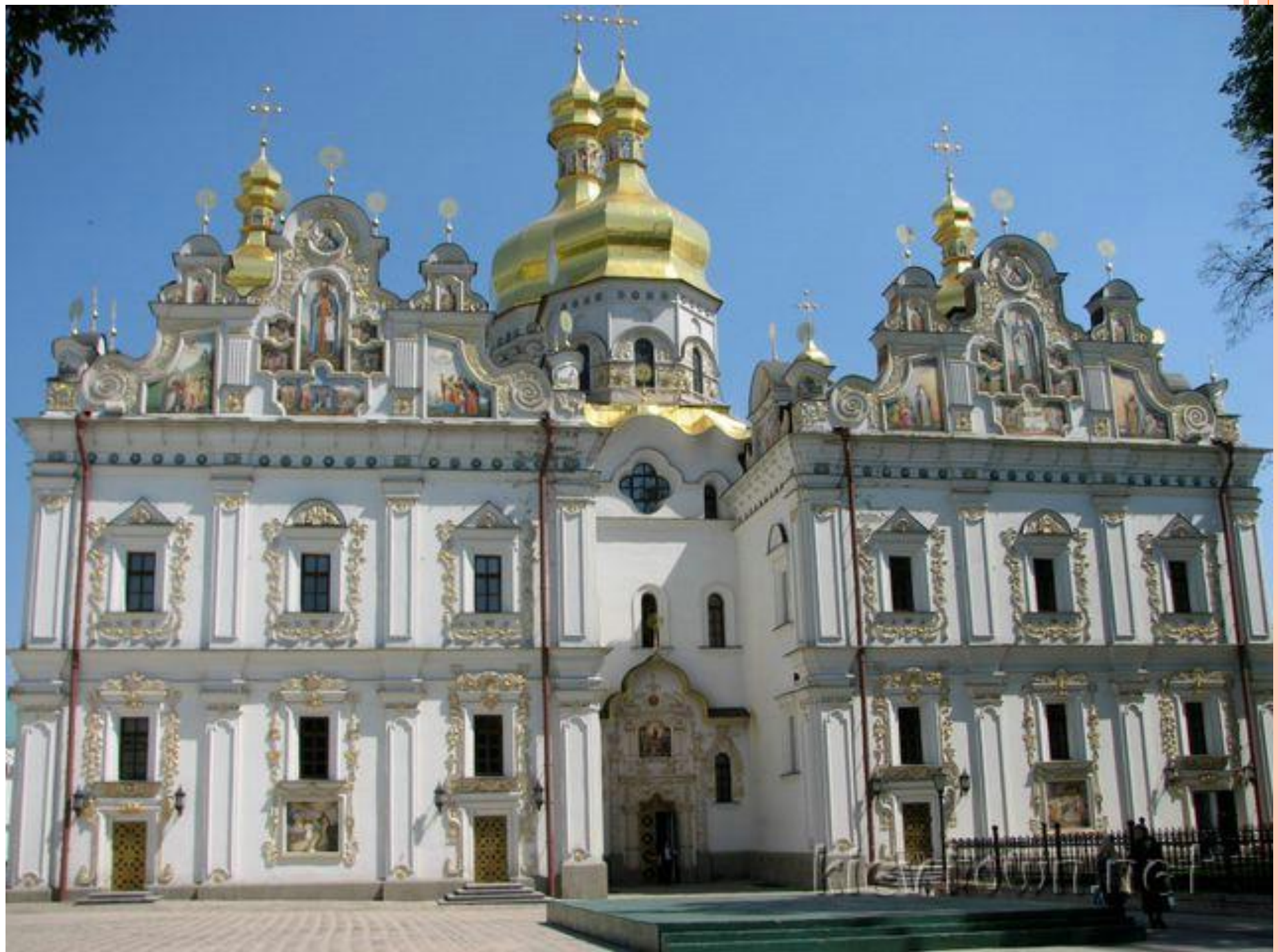

ТЕМА “ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО”

- ▣ **Образотворче мистецтво Київської Русі було представлене п'ятьма основними видами, а саме: фрескою, мозаїкою, іконописом, рельєфною скульптурою та книжковою мініатюрою. Перші чотири види тісно пов'язані з культовою архітектурою, оскільки були її безпосереднім опорядженням.**

ЗАПИСАТИ В ЗОШИТ

ТЕМА “ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО”

- ▣ Мозаїка – це вид монументального образотворчого мистецтва, що являє собою зображення, викладене на стіні чи підлозі з різнокольорових шматочків смальти (непрозорого скла).

ЗАПИСАТИ В ЗОШИТ

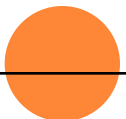

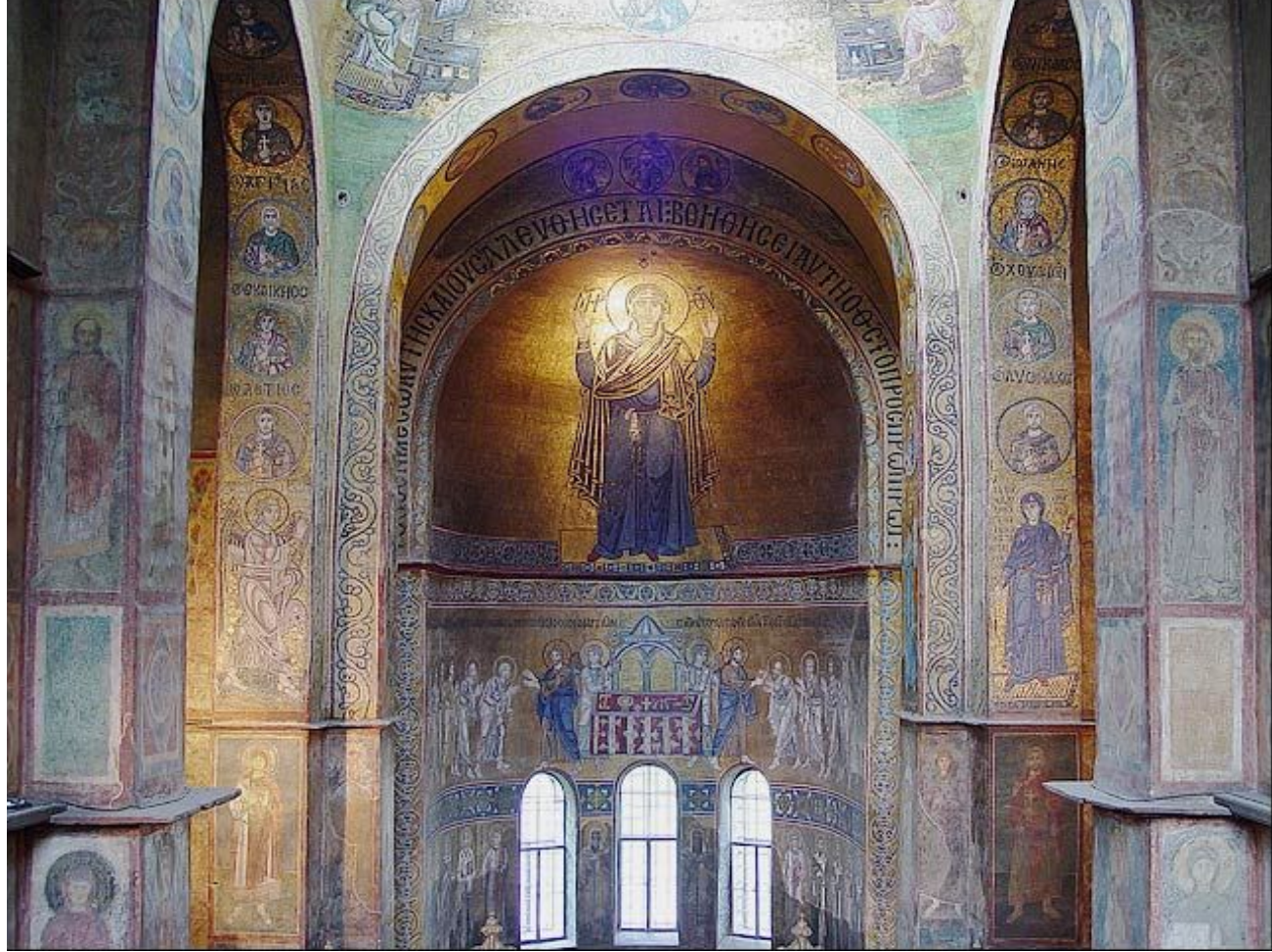
Мозаїка Богоматері Оранти із Софійського собору в Києві

Шедевром мистецтва мозаїки вважається зображення Оранти-розміщеної в центральній апсиді — фігури Святої Діви Марії, руки якої підняті в молитві. Це один із найдавніших жестів, що звернений до Бога, і означав благання, прохання. Мозаїка має 6 метрів в вишину.

Унікальність: виконане на внутрішній поверхні куполу Собору, з різних точок Оранта виглядає зображеною у різних позах — стоячи, схилившись у молитві чи на колінах.

**ЗАПИСАТИ В ЗОШИТ
ТАБЛИЦЮ**

Смальта виготовлена зі скла, забарвленого в різні кольори додаванням солей і окислів металів. Зображення виконані безпосередньо на стіні шляхом вдавлювання у вогку штукатурку кубиків смальти, розміри яких у середньому близько 1 см^3 . У наборі облич часто зустрічаються дрібніші кубики — близько $0,25 \text{ см}^3$. Грунт під мозаїками тришаровий, загальна товщина його $4 — 6 \text{ см}$. Крім смальти, використано кубики з природного каміння.

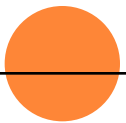
КИЇВСЬКА

Мозаїка Христа Вседержителя із Софійського собору в Києві

У зеніті центральної бані зображений Христос Пантократор (Вседержитель), який царює над усім простором.

Навколо Христа-Вседержителя — чотири архангели, з яких лише один — мозаїчний, а інших в кінці ХІХ ст. домалював олією М.О.Врубель.

У простінках між вікнами барабана зображені дванадцять апостолів, з них мозаїчною збереглася лише верхня частина постаті Павла.

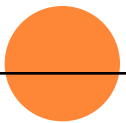

Мозаїчна композиція «Євхаристія» (причастя апостолів) з Михайлівського Золотоверхого Собору.

Мозаїки Михайлівського Золотоверхого відрізняються також надзвичайно тонко розробленими колористичними гаммами. В них переважають зелені і золоті фарби. Кількість зелених — надзвичайно багата і простягається від тьмяних зелених до яскравих і насичених. золоті і зелені доповнені і білими, і рожевими, і бузковими.

**ЗАПИСАТИ В ЗОШИТ
ТАБЛИЦЮ**

**ФРЕСКИ (ВІД ІТАЛ. “СВІЖИЙ”, “ВОЛОГИЙ”) – ВИД
МОНУМЕНТАЛЬНОГО ЖИВОПИСУ, ЩО ЯВЛЯЄ СОБОЮ
МАЛЮНОК ВОДЯНИМИ ФАРБАМИ НА ВОГКІЙ,
ВОЛОГІЙ СТІНІ.**

**ЗАПИСАТИ В ЗОШИТ
ВИЗНАЧЕННЯ**

- ▣ **Іконописання** – різновид станкового живопису, твори якого присвячувалися зображенню біблійних героїв і виконувалися на дошках, укритих особливим ґрунтом, до складу якого входили клей та крейда, темперними фарбами (тобто розведеними яєчним жовтком).

**ЗАПИСАТИ В ЗОШИТ
ВИЗНАЧЕННЯ**

Пам'ятка мистецтва

Відомості

Вишгородська (Володимирська) ікона Богородиці (візантійська традиція). Перша половина XII ст.

Вишгородська (Володимирська) ікона Божої Матері написана євангелистом **Лукою** на дошці від столу, за яким був за трапезою Спаситель з Пречистою Матір'ю і праведним Йосифом. Божа Мати, побачивши цей образ, промовила: "Віднині ублажатимуть Мене всі роди. Благодать Народженого від Мене й Моя з цією іконою нехай буде".

У 1131 році ікона була надіслана на Русь з Константинополя святому князю Мстиславу († 1132) і була поставлена в Дівочому монастирі Вишгорода - древнього удільного міста святої рівноапостольної великої княгині Ольги. Син Юрія Довгорукого **святий Андрій Боголюбський у 1155 році переніс ікону у **Володимир** і помістив у спорудженому ним знаменитому Успенському соборі. З того часу ікона отримала іменування **Володимирської**.**

**ЗАПИСАТИ В ЗОШИТ
ТАБЛИЦЮ**

Свенська ікона Богородиці зі святыми Антонієм та Феодосієм Печерськими. Початок XII ст.

Написана преподобним монахом Аліпієм Печерським(найперший руський іконописець) приблизно в 1144 році образ Богородиці вже в ті часи стала відома своїми Чудесами. **Місцем її знаходження** до 1288 року **був Кисво-Печерський монастир**, поки чутки про чудодійність образу не дійшли до Чернігівського князя Романа Михайловича, який, перебуваючи у Брянську, раптово осліп. Відгукнувшись на прохання князя, ікону відправили човном по Десні у супроводі священика. Але вранці перелякані супроводжуючі побачили, що ікона зникла. Знайшли її між гілками дуба на горі на березі річки Свена. Сліпого князя пішки привели до цього місця, і після палкої молитви зір до нього повернувся. На пам'ять про визначну подію на горі побудували храм на честь Успіння Пресвятої Богородиці.

**ЗАПИСАТИ В ЗОШИТ
ТАБЛИЦЮ**

- Осібним видом мистецтва Київської Русі була *книжкова мініатюра художнє оздоблення та ілюстрації до рукописних книг*. Поява і розвиток цього виду образотворчого мистецтва були пов'язані з поширенням писемності та рукописних книг. Цей вид живопису був прикрасою давньоруських рукописних книг.

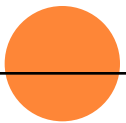

Родина князя Святослава Ярославича.
Мініатюра з «Ізборника» 1073

«Ізборник Святослава 1073 року»
прикрашений шістьма мініатюрами,
серед яких дуже вартісна за мистецьким
та історичним значенням мініатюра із
зображенням родини князя Святослава.
Це рідкісний випадок в історії
давньоруського мистецтва —
прижиттєве зображення людей, не
зарахованих до лику святих.
Обидва Ізборники містять статті
релігійно-морального характеру,
матеріали з граматики, поезики,
риторики; стверджується користь знань і
читання книжок.

**ЗАПИСАТИ В ЗОШИТ
ТАБЛИЦЮ**

Євангеліст Лука. Мініатюра з Остромирового Євангелія. 1056–1057

З мініатюр « Остромирового Євангелія» краще за інших збереглося зображення євангеліста Луки , який , за церковним переданням , був першим іконописцем . на основі цієї мініатюри ми можемо скласти певне уявлення про прийоми середньовічних майстрів. Писали вони , за сучасними мірками , дивно : поклавши листи на коліна або розмістивши їх на книжковій підставці. На мініатюрі Лука встав , молитовно простягнувши руки до святого бичка (цей символ асоціювався з ним) , який передає йому текст Євангелія. Згідно з церковним вченням , євангелісти не за своїм власним призволенням написали Святе Письмо , але лише записали те , що їм було дано понад Духом Святим. На більшому столі , даному в зворотній перспективі , лежать інструменти писаря і іконописця . Перо відсутнє, замість нього лежать різні по товщині палички , хоча саме «Остромирове Євангеліє» написано пером . Мініатюрист , щоб показати старовину Євангелія як такого , відбив старий спосіб письма - за допомогою «тростини ». Також на столі лежить губка , якою змивалися помилки по ще сирому тексту, і пемза , якій правили описки , виявлені пізніше . Ім'я євангеліста - Лука - на мініатюрі ретельно виписано прямими майже квадратними літерами . Ця найдавніша кирилична форма написання букв називалася **у с т а в о м.**

**ЗАПИСАТИ В ЗОШИТ
ТАБЛИЦЮ**

- Ще одним видом образотворчого мистецтва, що був тісно пов'язаний з архітектурою, вважається рельєфна скульптура – різьба по каменю. На відміну від католицької, православна традиція не заохочувала скульптурних зображень святих (через об'ємність круглої скульптури, оскільки православний художній канон передбачав обов'язкову площинність зображення з метою підкреслення безтілесності біблійних образів). Кам'яне різьблення виконувало функції орнаментального оздоблення, в застосуванні якого стародавні майстри досягли великої вправності, творчо використовуючи тваринні й рослинні **МОТИВИ**.

